

БОЛЬШАЯ О. В., кандидат економічних наук, доцент

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

На сучасному етапі соціально-економічний розвиток України неможливий без врахування територіальних особливостей, зокрема, сильних та слабких сторін функціонування регіональних економічних систем, що дає можливість виявити позитивні та негативні тенденції розвитку регіонів. Це пов'язано із наявністю значної диференціації у забезпеченні необхідними економічними та соціальними ресурсами. Саме на рівні регіонів вирішуються питання відтворення продуктивних сил, реалізуються проекти соціально-економічного розвитку, задовольняються ключові соціальні потреби населення, а показники розвитку регіональної економіки є критерієм визначення рівня економічного розвитку держави в цілому. Тому обґрунтування теоретико-методологічних аспектів управління розвитком регіонів України та дослідження особливостей їх розвитку стають надзвичайно важливими науково-практичними завданнями. Питання, що пов'язані із визначенням проблем та вивченням перспектив соціально-економічного розвитку регіонів України є досить актуальними [1].

Соціально-економічний розвиток регіонів України значно варіюється залежно від наявності природних ресурсів, промислової бази, інфраструктури, рівня зайнятості та інших факторів. Одна з ключових проблем соціально-економічного розвитку регіонів України – значна територіальна диференціація у забезпеченні економічними та соціальними ресурсами. Ця диференціація впливає на рівень життя населення, можливості для розвитку бізнесу, а також на здатність регіонів залучати інвестиції.

Протягом останнього десятиліття розвиток України характеризувався зростанням ролі регіонів у загальній економічній політиці держави. Проблеми

соціально-економічного розвитку регіонів та визначення їхніх перспектив і потенційних можливостей відповідно до європейських принципів розміщення продуктивних сил вимагають ґрунтового дослідження умов і методів вирішення цих питань, спираючись на теоретико-методичні надбання минулого та сучасні теорії розвитку регіональної економіки [2].

Актуалізація питань державної регіональної політики в Україні стала закономірною відповіддю на значні соціально-економічні трансформації, що відбулися в регіонах останніми роками, а також на низку суттєвих протиріч у взаємовідносинах центральних і регіональних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування на всіх рівнях управління щодо вирішення проблем регіонального та місцевого розвитку [3].

Фінансове забезпечення соціально-економічного розвитку регіонів є ключовим аспектом досягнення конкретних результатів у підвищенні рівня економічного зростання територій. Це базується на координації всієї системи фінансових відносин, що стосується розподілу та використання фінансових ресурсів [2].

Економічна безпека регіону – це комплекс взаємодії економічних інтересів і загроз, що забезпечують його стійке функціонування, конкурентоспроможність і самодостатність, а також сприяють підвищенню рівня та якості життя населення в контексті забезпечення національної економічної безпеки. Здатність регіональної економіки функціонувати в умовах розширеного відтворення, тобто сталого економічного зростання, забезпечуючи більшості населення максимально прийнятні умови життя та можливості для особистісного розвитку. Вона також включає здатність економіки протистояти дестабілізуючим впливам внутрішніх і зовнішніх соціально-економічних факторів, не створюючи загроз для інших елементів регіону та зовнішнього середовища. Економічна безпека регіону є комплексом економічних та соціальних показників, у межах яких регіон стабільно розвивається протягом тривалого періоду часу [4].

Одним із ключових напрямів стратегічного розвитку регіонів і об'єднаних територіальних громад є цифрова трансформація економіки та інноваційне управління. Це спрямовано на створення єдиного, прозорого, безпечного та функціонального цифрового середовища, яке стане основною платформою для взаємодії між владою, бізнесом і населенням, спрямованою на підвищення ефективності розвитку всіх аспектів регіональних систем. Ця трансформація також має на меті зменшення рівня корупції, підвищення єдності в регіонах, забезпечення балансу інтересів, підвищення конкурентоспроможності територій та створення умов для якісного людського розвитку. Була розроблена спрощена модель цифрової екосистеми на рівні об'єднаних територіальних громад, яка є основною ланкою публічного управління та важливим елементом регіональної цифрової системи [5].

Соціально-економічний розвиток регіонів України є складним і багатогранним процесом, який вимагає системного підходу та врахування регіональних особливостей. Створення та впровадження в управлінні ефективної стратегії розвитку, яка заснована на проведеному аналізі сильних та слабких сторін кожного регіону, необхідно враховувати наявні тенденції та перспективи, сприяти збалансованому та стійкому розвитку. Лише за таких умов можна досягти високого рівня життя населення, економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності України на міжнародній арені.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гавкалова Н. Соціально-економічний розвиток регіонів України: проблеми та перспективи. URL : <http://surl.li/ukvnb>
2. Кондратенко Н. Проблеми та перспективи соціально-економічного розвитку регіонів України. URL : <http://surl.li/ukvvx>
3. Гончаров Ю. В., Дворецький А. О. Проблеми регіональної політики в Україні. URL : http://www.economy.in.ua/pdf/2_2017/7.pdf
4. Гарькава В. Економічна безпека регіонів України. URL : <https://www.researchgate.net/profile/Pidorycheva-Iryna/publication>
5. Добрянська Н. Рекомендації щодо розроблення стратегій соціально-економічного розвитку регіонів в умовах цифрової трансформації. URL : https://economics.net.ua/files/science/admin_men/2022/tezy.pdf#page=72